

Genel Kurulumuz 10 Mayıs'ta

Birliğimizin VII. Olağan Genel Kurul Toplantısı, 10 Mayıs 2007 Perşembe günü, saat 14:30'da Birlik Merkezinde yapılacaktır.

Genel Kurulda, Birliğimizin 2006 yılı faaliyetleri görüşülecek, ardından Birlik Statüsü gereği, iki yıllık dönem için seçilen ve görev süresi dolan Yönetim ve Denetleme Kurulu üyelikleri ile üç yıllık görev süresi dolan Disiplin Komitesi üyeliği seçimlerine geçilecektir.

Birlik organlarının seçimi, Birlik üyeleri tarafından gizli oyla ve yargı gözetimi altında gerçekleştirile-

cektir. Tüm üyelerimizin Genel Kurulumuza katılımını bekliyoruz.

İMKB'de Eurotahvil Piyasası

Hazinenin yurtdışında ihraç etmiş olduğu dış borçlanma araçları, İMKB Yabancı Menkul Kıymetler Piyasası Uluslararası Tahvil Pazarında (UTP) 16 Nisan 2007 tarihinden itibaren işlem görmeye başlamıştır. UTP'de İMKB Tahvil ve Bono Piyasası kesin alım-satım işlem yetkisi bulunan tüm aracı kuruluşlar işlem yapmaya yetkilidir. En son

verilere göre Borsa kotunda 28 adet Eurotahvil bulunmaktadır. Pazarın işleyiş kurallarına ilişkin bazı özellikler aşağıda özetlenmiştir:

- İMKB'nin elektronik emir girişi, eşleşme ve raporlama sistemi kullanılmaktadır. Pazar çoklu fiyat-sürekli müzayede sistemi ile çalışmaktadır. (Sayfa 3'te devam etmektedir.)

Avrupa Birliği'nin Karapara Direktifi

Uluslararası ekonomik ve finansal ilişkilerin hızla gelişimi suç tipolojilerinde bir takım farklılıklar yaratmaktadır. Bu farklılıklar, özellikle gelir elde etmek amacıyla işlenen suçların artmasında kendini göstermektedir. En basit haliyle, yasa dışı yollardan elde edilen gelirlerin kaynağını gizlemek amacıyla bir dizi işlem den geçirilmesi olarak tanımlanabilecek karapara aklama suçu, ağırlıklı olarak sınır ötesi işlemlerle gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle, karapara aklama suçu ile mücadelede en önemli faktör uluslararası işbirliğidir.

Uluslararası mücadele ve mevzuat uyumu konu-

sunda Mali Eylem Görev Grubu'nun (Financial Action Task Force-FATF) 40 Tavsiyesi, uluslararası sözleşmeler ve Avrupa Birliği direktifleri öne çıkmaktadır.

Bu ayki çalışmamızın konusunu, Avrupa Birliği'nin karaparanın aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadeleye yönelik 2005/60/EC sayılı Direktifi oluşturmaktadır. Üçüncü Direktif olarak nitelendirilen ve riske dayalı bir yaklaşımın benimsendiği düzenleme; bankalar, aracı kurumlar ve diğer sermaye piyasası kurumlarını yakından ilgilendirmektedir. Raporumuzu **Sayfa 7'de** okuyabilirsiniz.

Değerli **gündem** okurları,

Sizlere bu sayfalardan, Birlik Başkanı olarak ilk kez “merhaba” dememin üzerinden bir yıl geçti. 10 Mayıs’ta VII. Olağan Genel Kurulumuz yapılacak. Sizlere Yönetim Kurulu Başkanı olarak son kez seslendiğim bu yazımda, geçtiğimiz bir yılın Birliğimiz açısından kısa bir değerlendirmesini yapmak istiyorum.

Geride bıraktığımız yılda, sektörümüzün gelişmesine yönelik olarak üyelerimizin beklenti ve önerileri doğrultusunda pek çok konuyu değerlendirerek ilgili kurumlar nezdinde girişimlerde bulunduk. Bunlardan birkaçını sizlere paylaşmak istiyorum.

Serbest komisyon uygulamasına ilişkin Birliğimiz görüş ve önerilerini SPK’ya ilettik. Önerimizi değerlendiren SPK, 2006 yılından itibaren geçerli olmak üzere aracılık komisyonu uygulamasını serbest bıraktı. Bununla birlikte, Birliğimiz aracı kurumlarca düzenlenecek promosyon kampanyalarını inceleme yetkisini aldı.

Halka arz işlemlerinin geliştirilmesine yönelik başvurularımız sonucunda SPK, halka arza talep aşamasında döviz ve yatırım fonlarının blokaja kabul edilmesine olanak sağladı.

Yatırımcıları Koruma Fonu ödentilerinin azaltılması yönündeki görüşlerimiz kabul edildi ve ödentilerin yarıya indirilmesine karar verildi.

Yurtdışında da ülkemizi ve sektörümüzü etkileyecek gelişmeleri yakından takip etmek üzere, yabancı sermaye piyasası kurum ve kuruluşlarıyla olan ilişkilerimizi sürdürdük. Birliğimiz, Uluslararası Menkul Kıymet Birlikleri Konseyi’ne (ICSA) üye oldu.

2006’da menkul kıymetlerin vergilendirilmesindeki düzenlemeleri olumlu karşıladık. Bununla beraber yıl için-

de yabancı yatırımcıların lehine oluşan vergi eşitsizliğinin giderilmesi ve yurtiçi yatırımcılara uygulanan oranın da %0’a düşürülmesi yönündeki görüşlerimizi Maliye Bakanlığına ilettik. Konuyla ilgili girişimlerimiz sürüyor.

Birlik olarak, İMKB’de açılış seansı uygulamasını memnuniyetle karşıladık. Ancak, bu uygulamayla birlikte seans süresinin kısaldığına ve bu nedenle işlem hacminin düşebileceğine dikkat çektik. İşlem saatlerinin uzatılması ile yatırımcılara daha uzun süreli işlem yapma olanağı sağlanabileceği yönündeki önerilerimizi ilgililere bildirdik. İMKB, başvurularımız üzerine konuyla ilgili üyelere yönelik bir anket çalışması yaptı. Çalışmanın sonucunda, işlem saatlerinin uzatılmasını bekliyoruz.

Piyasamızın geliştirilmesi ve tanıtılması için hazırladığımız “Sermaye Piyasası Paydaşlarının Eğitim ve Farkındalık Düzeylerinin Artırılması Projesi”ni 2007 başlarında tamamladık ve fon sağlamak üzere İMKB’ye sunduk.

Mayıs 2007 itibarıyla, Birliğimize ulaşan 10.719 lisans başvurusundan 9.919’unun işlemlerini sonuçlandırdık. Şu an 23.200 kişinin bilgileri sistemimizde izlenebiliyor.

Üyelerimizin talepleri doğrultusunda kurulan Özgeçmiş Bankası, geçtiğimiz ay internet sitemizde sektörün hizmetine sunuldu. Bu arada internet sitemizin tasarımı değişti, daha kolay kullanılan bir yapıya ulaştı.

Birliğimiz, eğitim faaliyetlerini yoğun bir şekilde sürdürdü. Başta lisanslama sınavlarına yönelik olmak üzere, çeşitli konulardaki eğitimlerimize geçtiğimiz bir yılda yaklaşık 3.000 kişi katıldı.

Yıl boyunca çeşitli yayınlarla, kamuoyunu ve üyelerimizi piyasalarımızla ilgili konularda aydınlatmaya çalıştık. Vergi Konseyi bünyesinde kurulan İstanbul Finans Merkezi Çalışma Grubu için hazırladığımız rapor geniş ilgi uyandırdı.

Başkanlık görevinde bulunduğum son bir yıldaki tüm çalışmalarımızda, benden bilgi, destek ve tecrübelerini esirgemeyen değerli Yönetim Kurulu üyelerimize, ayrıca özverili çalışmaları için Birliğimiz çalışanlarına teşekkür ediyorum. Tüm üye temsilcilerimizi Genel Kurulumuza davet ediyor, göreve gelecek olan yeni Yönetim Kuruluna şimdiden başarılar diliyorum.

Saygılarımla,

T. Metin AYIŞIK
BAŞKAN

İMKB'de Eurotahvil Piyasası Faaliyete Geçti

(Sayfa 1'den devam etmektedir.)

- İşlemler 09:30-12:00 ile 13:00-17:00 saatleri arasında yapılmaktadır.
- Bu tahvillere ilişkin emirler, menkul kıymetin ihraç edildiği döviz cinsinden verilmekte olup, ödemelerde kullanılan döviz cinsi işlem yapılan döviz cinsindendir.
- Emirler tahakkuk etmiş kupon faizini içeren kirlili fiyattan iletilmektedir.
- Emirler için nominal değer üzerinden minimum emir büyüklüğü 10.000 USD/EUR, maksimum emir büyüklüğü 5 milyon USD/EUR tutarında belirlenmiştir. Emirler 10.000 ve katları şeklinde verilebilmektedir. Ancak, kupür büyüklüklerinin asgari tutarı 10.000'in üzerinde olan Eurotahviller için minimum emir büyüklükleri ayrıca belirlenmektedir.
- İşlemler Tahvil ve Bono Piyasası işlem limitleri

kapsamında yapılmakta, ayrıca bir teminat talep edilmemektedir.

- İşlem tutarı üzerinden %0,0015 (yüzbinde 1,5) oranında borsa payı alınmaktadır.
- Eurotahvillerin menkul kıymet ve nakit takas işlemleri Takasbank tarafından yapılmaktadır. Ancak, Takasbank bu işlemleri muhabir bankalar aracılığı ile yürütmektedir.

Konuyu yakından takip eden Birliğimiz bu süreçte İMKB nezdinde pek çok girişimde bulunmuştur.

İpotek Teminatlı Menkul Kıymetler Tebliğ Taslağı

Yurtdışı uygulamalarda "mortgage backed securities" olarak adlandırılan ipotek teminatlı menkul kıymetlere ilişkin esasları belirlemek üzere hazırlanmış olan "İpotek Teminatlı Menkul Kıymetlere İlişkin Esaslar Tebliğ Taslağı" hakkındaki Birliğimiz görüş ve önerileri Sermaye Piyasası Kuruluna iletilmiştir.

TÜFE'ye Endeksli Devlet Tahvillerinde Maliyet Bildirimi

TÜFE'ye endeksli devlet tahvillerinin elde tutulması ve elden çıkarılmasından kaynaklanan kazançların, Gelir Vergisi Kanununun Geçici 67'nci maddesi kapsamında vergilendirilmesinde tevkifat matrahının nasıl tespit edileceği, Gelir İdaresi Başkanlığınca yayımlanan 61 No.lu Gelir Vergisi Sirkülerinde açıklanmıştır.

19 Şubat 2007 tarihinde ihraç edilmeye başlanan TÜFE'ye endeksli devlet tahvillerinin, başka bir banka veya aracı kuruma naklinin istenmesi halinde, nakli gerçekleştirecek banka veya aracı kurumun TÜFE'ye endeksli devlet tahvilinin alış bedeli olarak bildireceği fiyatın (birikmiş faizi ve enflasyon farkını içeren "takas fiyatı" veya enflasyon farkı hariç ve birikmiş faizi içeren "kirli fiyat") tespit yönteminin belirlenmesine ilişkin olarak Maliye Bakanlığına başvuruldu.

Lisanslama Sınavlarına Hazırlık Eğitimleri

Nisan döneminde lisanslama sınavlarına hazırlık eğitimlerinden Sermaye Piyasası Faaliyetleri İleri Düzey'in Muhasebe, Denetim ve Etik Kuralları eğitimine 26, Finansal Yönetim eğitimine 26, Ulusal ve Uluslararası Piyasalar eğitimine 19 ve Türev Araçlar Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasalarının İşleyişi, Türev Araçlar, Türev Araçlarla Arbitraj ve Korunma eğitimine 26 olmak üzere toplam 97 kişi katılmıştır.

26-27 Mayıs 2007 tarihlerinde düzenlenecek Kredi Derecelendirme Uzmanlığı Lisanslama Sınavına yönelik olarak ilk kez, "Kredi Derecelendirme ve Finans" eğitimi düzenlenmiştir. 4-8 Nisan 2007 tarihleri arasında düzenlenen eğitime 15 kişi katılmıştır.

Değerleme Uzmanlığına yönelik olarak, 31 Mart – 1 Nisan 2007 tarihlerinde düzenlenen Mesleki Mevzuat eğitimine 26 ve 4-5 Nisan 2007 tarihlerinde düzenlenen Gayrimenkul Değerleme Esasları eğitimine 38 kişi katılmıştır.

26-27 Mayıs 2007 tarihlerinde düzenlenecek olan lisanslama sınavlarına hazırlık eğitimlerimiz devam etmekte olup, eğitimlere başvurular www.tspakb.org.tr internet adresinden yapılabilmektedir.

Mayıs 2007 dönemi için yapılması planlanan eğitimler tabloda yer almaktadır.

VOB Eğitimleri

Nisan 2007'de VOB Üye Temsilcisi ve VOB Uygulama Eğitimleri düzenlenmiştir. 14-19 Nisan 2007 tarihlerinde düzenlenen VOB Üye Temsilcisi eğitimine 24, 20 Nisan 2007 tarihinde düzenlenen VOB Uygulama eğitimine ise 7 kişi katılmıştır.

Mayıs 2007 Lisanslama Eğitim Programı

Eğitim Tarihi	Eğitim Adı	Lisans Türü	Süre
1-3 Mayıs	Sermaye Piyasası Mevzuatı, İlgili Mevzuat ve Etik Kuralları	Temel/İleri Düzey	2 ½ gün
4 Mayıs	Muhasebe, Takas ve Operasyon İşlemleri	Türev Araçlar	1 gün
5-6 Mayıs	Analiz Yöntemleri	İleri Düzey	2 gün
7-9 Mayıs	Temel Finans Matematiği, Değerleme Yöntemleri, Muhasebe ve Mali Analiz	Temel Düzey	3 gün
14 Mayıs	Tahvil ve Bono Piyasaları	Temel Düzey	1 gün
15 Mayıs	Hisse Senedi Piyasaları	Temel Düzey	1 gün
18 Mayıs	İlgili Vergi Mevzuatı	Temel Düzey	1 gün
19 Mayıs	İlgili Vergi Mevzuatı	İleri Düzey	1 gün
19 Mayıs	Diğer Teşkilatlanmış Piyasa ve Borsalar	Temel Düzey	1 gün
20 Mayıs	Menkul Kıymetler ve Diğer Sermaye Piyasası Araçları	Temel Düzey	1 gün

Lisans Yenileme Eğitimleri

Lisans yenileme eğitimlerine Nisan ayında devam edilmiştir. 16 Nisan 2007 tarihinde düzenlenen Türev Araçlar lisans yenileme eğitimine 26, 20 Nisan 2007 tarihinde yapılan Temel Düzey lisans yenileme eğitimine 40 ve 26 Nisan 2007 tarihinde düzenlenen İleri Düzey lisans yenileme eğitimine 20 kişi katılmıştır.

8 Mayıs 2007 tarihinde Değerleme Uzmanlığı lisans yenileme eğitimi yapılacaktır.

Mayıs 2007 dönemi için de Temel, İleri, Türev ve Takas, Operasyon İşlemleri Lisans Yenileme eğitimleri planlanarak duyurulacaktır.

Özgeçmiş Bankası Tanıtımı Yapıldı

Birliğimiz, sermaye piyasası sektörünün nitelikli insan gücüne hızlı ve maliyetsiz bir yöntemle ulaşabilmesine katkı sağlamak amacıyla, Lisanslama ve Sicil Tutma Sistemi üzerinde TSPAKB Özgeçmiş Bankası uygulamasını Nisan ayı itibariyle kullanıma açtı.

Özgeçmiş Bankası, nitelikli eleman istihdam etmek isteyen üyelerimiz ile TSPAKB Lisanslama ve Sicil Tutma Sisteminde kayıtlı olup herhangi bir sermaye piyasası kurumunda çalışmayanlardan iş aramakta olanları maliyetsiz bir şekilde ve etkili bir yöntemle buluşturmayı amaçlıyor.

Özgeçmiş Bankası, 30 Nisan 2007 tarihinde Birliğimizde yapılan bir toplantıyla insan kaynakları yetkililerine tanıtıldı. Toplantıya 34 kurumdan 45 yetkili katıldı.

Tanıtım sunumunun ardından katılımcılar, TSPAKB Özgeçmiş Bankası uygulamasının kurumlarındaki istihdam sürecine önemli katkı sağlayacağını ifade ettiler. Ayrıca katılımcılar, sistem üzerinde özgeçmiş formlarını oluşturan kişilerin iletişim bilgilerinin kurumlara tamamen açık olması, herhangi bir kurumda çalışanların da özgeçmiş formlarını oluşturarak iş arayabilmeleri ve/veya bu kişilere kurumlar tarafından iş önerisinde bulunulması yönünde görüşlerini bildirdiler.

Birliğimiz, Özgeçmiş Bankasının çalışmayan lisans belgeli kişiler ve sermaye piyasası kurumları tarafından yaygın olarak kullanılması için tanıtım çalışmalarına devam edecektir. Uygulamanın ayrıntıları, çalışmayan kişilere e-posta ile gönderilirken, insan kaynakları yetkililerine yönelik bilgilendirme toplantıları önümüzdeki günlerde tekrarlanacaktır.

Toplantılara katılan insan kaynakları yetkililerinin belirttiği görüş ve öneriler doğrultusunda, Özgeçmiş Bankasının geliştirilmesine devam edilecektir.

Lisans Başvurularında Son Durum

Sicil Tutma Sisteminde kayıtlı kişi sayısı 23.206'ya, lisans sayısı ise 21.687'ye ulaşmıştır. Düzenlenen sınavlar sonucunda başarılı olan adayların lisans başvurusu 10.719'a ulaşmış olup başvuruların 9.919 adedi sonuçlandırılmıştır.

Lisans Türü	Başvurulan Onaylanan Sonuçlanan		
	Lisans	Lisans	Başvuru %
Temel Düzey	6,488	5,924	91
İleri Düzey	2,625	2,512	96
Türev Araçlar	600	552	92
Değerleme Uzmanlığı	522	502	96
Takas ve Operasyon	295	278	94
Kredi Derecelendirme	95	76	80
Kurumsal Yönetim	94	75	80
Derecelendirme			
Toplam	10,719	9,919	93

Borsa Dışı Özel Sektör Tahvilleri

İMKB ve SPK tarafından yapılan düzenlemelerle, özel sektör tahvillerinin borsa dışında da işlem görebilmesi sağlanmıştır.

Bu çerçevede, aracı kuruluşların özel sektör tahvilleri için borsa dışında verdikleri alım satım fiyat tekliflerinin kamuya duyurulması amacıyla, söz konusu fiyat tekliflerinin Birliğimiz tarafından belirlenecek bir veri yayın kuruluşu üzerinden yayımlanması kararlaştırılmıştır.

7 Ağustos 2006–27 Nisan 2007 tarihleri arasında söz konusu tahvillerde İMKB bünyesinde, 192 adet sözleşme ile 17.855.000 YTL nominal değerli işlem gerçekleşmiştir.

Birliğimiz tüm veri yayın kuruluşları ile görüşmüş olup 1 Kasım 2006 tarihinde Foreks Bilgi İletişim Hizmetleri A.Ş. ile söz konusu verilerin yayımlanması için sözleşme imzalanmıştır.

Bu doğrultuda Foreks tarafından, aracı kuruluşların borsa dışında verdikleri özel sektör tahvilleri alım satım fiyat tekliflerinin girilebildiği <http://ost.foreks.com> sayfası 10 Ocak 2007 tarihinde açılmıştır. Borsa dışında özel sektör tahvilleri için verilen alım satım fiyat tekliflerine, Foreks'in FX2000 veri dağıtım uygulamasında, İMKB Tahvil Bono Piyasası Kesin Alım Satım Pazarı altından ulaşılabilir.

Özel sektör tahvillerinde borsa dışında işlem yapmak isteyen aracı kuruluşların, Foreks ekranlarına bu bilgileri girmeleri gerekmekte olup, bu bilgilerin yer aldığı ekranlar aracı kuruluşlara ücretsiz olarak sağlanmaktadır. Diğer veri yayın kuruluşları bu bilgileri, Foreks ve Birliğimiz ile yapılacak bir anlaşma çerçevesinde alabilecektir.

Bilindiği üzere, kota alınmamış özel sektör tahvillerinin İMKB Tahvil ve Bono Piyasası'nda işlem görmesine ilişkin esasların yürürlüğe girmesiyle birlikte, 2006 yılı Ağustos ayında Koç Tüketici Finansmanı ve Kart Hizmetleri A.Ş. (TRSKCTF80815), 2006 yılı Ekim ayında da Altınyıldız Mensucat Ve Konfeksiyon Fabrikaları A.Ş. (TRSALTNE0811) tahvilleri ihraç edilerek İMKB'de işlem görmeye başlamıştı.

Karaparanın Aklanması ve Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Konusunda AB Direktifi

Av. Aslı Özkan
İnceleme ve Hukuk Bölümü

Ülke ekonomilerindeki gelişim ve teknolojinin sağladığı olanaklar, suçların niteliğinde önemli değişimler meydana getirmektedir. Şiddete dayalı klasik suçlar azalırken, suç örgütleri tarafından gelir elde etmek amacıyla işlenen ekonomik suçlarda artış gözlenmektedir.

Suçların niteliğindeki değişime paralel olarak, suç ile mücadele konusundaki anlayış ve yöntemlerin de geliştirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, suç gelirlerinin tespit edilebilmesi için gerekli finansal bilgilerin toplanması ve analiz edilmesinin yanı sıra uygun araştırma yöntemlerinin geliştirilmesi şarttır. Bu yöntemlerin geliştirilmemesi, suç ekonomisinin boyutlarında ciddi artışa sebep olabilecektir.

Karaparanın aklanması, suç işlemek suretiyle elde edilen gelirin, bu gelire meşruiyet kazandırmak amacıyla kullanılmasıdır. Karapara aklama suçunun faili, yasada öngörülen suçların işlenmesi suretiyle sağlanan menfaati, meşru hale getirmek amacıyla değerlendirmektedir.

Uluslararası finansal ilişkilerin daha önceki dönemlerle kıyaslanmayacak derecede artması ve teknolojinin sağladığı olanaklar nedeniyle, ülke sınırlarını aşan aklama teknikleri kullanılmaya başlanmıştır. Bu durum aklamayla mücadele konusunda ülkeleri daha yoğun işbirliği yapmaya yöneltmiştir. Zira, uluslararası işbirliği ve uyum olmadığında, sermayenin serbest dolaşımının sağladığı avantajlar, karapara aklayıcıları ve terörizmi finanse edenlerin faaliyetlerini kolaylaştırabilecektir.

Karapara aklanması ve terörizmin finansmanına ilişkin girişimler sıklıkla uluslararası boyutta gerçekleştirildiğinden global bir mücadele gerekmektedir. Uluslararası işbirliğinin ve uyumun sağ-

lanamaması halinde, ülkelerin iç hukuklarında yaptıkları düzenlemeler ne kadar kapsamlı olursa olsun, bu düzenlemeler etkisiz kalacaktır.

Karapara aklama ile mücadele konusunda ilk uluslararası girişim, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin 27 Haziran 1980 tarihli toplantısında kabul edilen R(80)10 sayılı "Suç Kaynaklı Paranın Saklanması ve Transferine Karşı Tedbirler Hakkındaki Tavsiye Kararı"dır.

Türkiye'nin de imzaladığı Viyana, Strazburg ve Palermo Konvansiyonları, konuya ilişkin kapsamlı uluslararası sözleşmelerdir.

Bir diğer önemli uluslararası girişim ise G-7 ülkeleri (ABD, Japonya, Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya, Kanada) tarafından Haziran 1989'da Paris'te yapılan 15. Yıllık Ekonomik Zirve toplantısında, OECD bünyesinde kurulan Mali Eylem Görev Grubu'dur (Financial Action Task Force-FATF). Türkiye'nin 1991 yılında üye olduğu FATF'nin amacı, suç gelirlerinin aklanmasıyla mücadele konusunda ulusal hukuk sistemlerinin geliştirilmesi, mevzuatların uyumlulaştırılması, üye ülkeler arasında sürekli bir işbirliğinin sağlanması olarak özetlenebilir. Bu amacın gerçekleştirilmesi için tüm üye ülkeleri bağlayıcı 40 Tavsiye Kararı Nisan 1990'da oluşturulmuştur.

FATF'nin 1990 yılında yayımlanan ve üye ülkeleri bağlayıcı nitelikteki 40 Tavsiye Kararı, yeni aklama tekniklerinin geliştirilmesi üzerine 1996 ve 2003 yıllarında gözden geçirilerek revize edilmiştir. Öte yandan, FATF'nin 2001 yılında yayımlanan 8 Özel Tavsiye Kararı ile de terörizmin finansmanının suç

haline getirilmesi öngörülmüştür. 2004 yılında ise kuryeler aracılığıyla para transferini düzenleyen 9'uncu Özel Tavsiyeyi yayımlamıştır.

Konu Avrupa Birliği müktesebatı açısından değerlendirildiğinde, AB'nin konuya ilişkin ilk direktifi 10 Haziran 1991 tarihinde kabul edilen 91/308/EEC sayılı "Mali Sistemin Karaparanın Aklanması Amacıyla Kullanılmasının Önlenmesi Hakkındaki Konsey Direktifi"dir. Direktif, karaparanın aklanması fiilinin öncül suçu olarak uyuşturucu suçlarını kapsama almış; ayrıca karaparanın aklanmasının suç sayılması yönünde gerekli düzenlemelerin yapılması, uluslararası işbirliği, müşteri tanıma kuralı, kredi ve finans kuruluşlarının şüpheli işlem bildirimine özel önem göstermeleri gibi konularda çeşitli düzenlemeler öngörmüştür.

19 Kasım 2001 tarihinde kabul edilen 2001/97/EC sayılı Direktifle de 91/308/EEC sayılı Direktifte bir takım değişiklikler yapılması kararlaştırılmıştır. Özellikle öncül suçlar ve yükümlü grupları açısından 91/308/EEC sayılı Direktifin kapsamı bu değişiklik ile genişletilmiştir.

Süreç içerisinde yaşanan gelişmeler ve uluslararası standartlar, konuya ilişkin daha detaylı ve spesifik düzenlemeler gerektirmiştir. Bundan hareketle hazırlanan ve Üçüncü Direktif olarak adlandırılan 26 Ekim 2005 tarihli ve 2005/60/EC sayılı AB Direktifi, 2001/97/EC sayılı Direktif ile değişik 91/308/EEC sayılı Direktifi yürürlükten kaldırmıştır.

Üye ülkeler, 2005/60/EC sayılı "Mali Sistemin Karaparanın Aklanması ve Terörizmin Finansmanı Amacıyla Kullanılmasının Önlenmesi Hakkındaki Konsey Direktifi"ne 15 Aralık 2007 tarihine kadar uyum sağlamak zorundadırlar. Üye ülkelerin konuya ilişkin kanun, yönetmelik ve idari kararları bu tarihe kadar yürürlüğe koymaları gerekmektedir.

Direktife bakıldığında, özellikle FATF'nin 2003 yılında revize edilen 40 Tavsiyesi ve terörizmin finansmanı konusundaki 9 Özel Tavsiyesine uyum bağlamında düzenlemeler yapıldığı dikkat çekmektedir. Böylece direktif sadece karaparanın aklanmasını değil, terörizmin finansmanı konusunu da ele alarak kapsamını genişletmektedir. Direktifte,

suçlarla mücadeleyle yönelik olarak yükümlü gruplarının müşterileriyle olan ilişkilerinde, risk bazlı bir yaklaşımı benimsemeleri öngörülmüştür.

Bu çalışmamızın konusunu oluşturan Direktif ana hatlarıyla aşağıda özetlenmektedir.

KARAPARA AKLAMA FAALİYETİ

Direktifte karapara, aşağıda sayılan faaliyetleri bilerek ve isteyerek gerçekleştirmek olarak tanımlanmaktadır.

- Ceza gerektiren bir faaliyet veya bu tür bir faaliyete iştirak sonucu elde edilen bir malvarlığının yasa dışı kaynağını gizlemek, veya bu türden bir faaliyete katılan bir kişinin bunun yasal sonuçlarından kaçınmasına yardımcı olmak amacıyla bu malvarlığını transfer etmek veya başka bir mala dönüştürmek,
- Malvarlığının mülkiyetini, gerçek niteliğini, kaynağını, yerini, tasarruf hakkını veya bu malvarlığına ilişkin hakları, bu malvarlığının ceza gerektiren bir faaliyet sonucu elde edildiğini bilecek saklamak veya gerçeğinden farklı göstermek,

- Malvarlığının iktisabı sırasında onun ceza gerektiren bir faaliyet veya bu faaliyete yardımcı diğer bir faaliyet sonucu elde edildiğini bilerek mülkiyetini ya da zilyedliğini almak veya kullanmak,
- Yukarıdaki paragraflarda bahsedilen faaliyetlere ya da faaliyet girişimlerine katılmak, bu faaliyetleri kolaylaştırmak, teşvik etmek ve tavsiyede bulunmak.

Yukarıda belirtilen aklama faaliyetleri, diğer bir üye ülke sınırı içinde veya üçüncü bir ülkede yapılmış olsa dahi karapara aklama olarak nitelendirilebilir.

ÖNCÜL SUÇLAR

Bilindiği üzere karapara aklama suçunun işlenmesinden önce bir başka suç işlenerek gelir elde edilmesi gerekmektedir. Bu suçlar literatürde öncül suç olarak adlandırılmaktadır. Karapara genel olarak, suç işlemek suretiyle elde edilen gelir olarak tanımlanmakla birlikte, hangi suçlardan elde edilen menfaatlerin karapara kapsamında değerlendirileceği her ülkenin yasal düzenlemelerinde farklılık gösterdiğinden, suçun kapsamı ülkeden ülkeye değişmektedir. Bazı ülkelerde kaynağı suç olan her türlü gelir karapara sayılmakta; bazı ülkeler

eşik belirleyerek, bu eşik üzerinde ceza gerektiren suçları işlemek suretiyle elde edilen gelirleri karapara kabul etmekte; bir kısım ülkeler ise suçları sayma yöntemini benimseyerek, belirli suçlardan elde edilen menfaati karapara olarak nitelendirmektedir.

Direktifte karapara aklama suçunun öncül suçunu oluşturan, diğer bir ifadeyle karaparayı yaratan suçlar, tüm ağır suçları kapsayacak şekilde düzenlenmiştir. Direktifte bu

suçlar, hem eşik belirleme hem de listeleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Bu çerçevede, Direktifte "ağır suç" aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır.

- 2002/475/JHA sayılı Çerçeve Kararda tanımlanan suçlar,
- Viyana Konvansiyonunun 3(1)(a) maddesinde belirlenen suçlar,
- 98/733/JHA sayılı Ortak Eylemin 1. maddesinde belirtilen suçlar,
- Avrupa Topluluklarının Mali Çıkarlarını Koruma-ya Yönelik Konvansiyonun 1(1) maddesinde belirtilen suçlar,
- Yolsuzluk,
- Eşik yöntemini benimseyen ülkelerde, yasaları uyarınca cürüm kategorisine giren tüm suçlar, veya ceza üst sınırı bir yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlar, veya hukuk sistemlerinde asgari ceza miktarı tespit edilen ülkelerde en az altı aydan fazla cezayı gerektiren suçlar.

DİREKTİF KAPSAMINDAKİ YÜKÜMLÜ GRUPLARI

Direktif kapsamındaki yükümlü grupları şunlardır.

- Kredi kuruluşları,
- Finansal kurumlar,
- Aşağıda belirtilen faaliyetleri gerçekleştiren gerçek veya tüzel kişiler,
 - Hesap uzmanları, bağımsız denetçiler, vergi danışmanları,
 - Noterler ve avukatlar,
 - Şirket servis sağlayıcıları, (Şirket ve diğer tüzel kişilik oluşturma, bir şirketin yönetici veya sekreteri veya ortağı olarak hareket etme, bir şirket için ofis, iş adresi, yönetim merkezi sağlama işini üstlenen kişi veya kurum)
 - Emlakçılar,
 - Diğer tüzel kişiler, (bir defada veya birden fazla olmakla birlikte, birbiriyle ilgili olan işlemlerin nakit olarak 15.000 Avro veya daha fazla tutarda olması durumunda)
 - Kumarhaneler.

Kredi Kuruluşları

Direktifte "kredi kuruluşları"nın tanımına ilişkin olarak 2000/12/EC sayılı Direktife atıf yapılmıştır. Buna göre kredi kuruluşları; kendi adına ve hesabına, halktan geri ödemek kaydıyla mevduat ve başka fonlar toplayan, ve kredi açan bir işletme anlamına gelmektedir. Ayrıca, elektronik para kurumları da kredi kuruluşları kapsamında ele alınmaktadır. Elektronik para kurumlarının tanımı, işlerinin yürütülmesi, takibi ve basiretli denetimine ilişkin hususlar 18 Eylül 2000 tarih ve 2000/46/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Yönergesinde ele alınmaktadır.

Finansal Kurumlar

Yine "finansal kurum" tanımına yönelik olarak 2000/12/EC sayılı Direktife atıf yapılmıştır. Düzenlemeye göre aşağıda sayılan faaliyetleri gerçekleştiren kurumlar finansal kurum kapsamında değerlendirilmektedir. Bu faaliyetler;

- ve ayrıca, devir ve birleşmelerle ilgili hizmetler,
- Para simsarlığı,
- Portföy yönetimi ve danışmanlığı,
- Menkul kıymetlerin saklanması ve yönetimi,
- Saklama hizmetleri,

Bunların yanı sıra sigorta şirketleri, menkul kıymetler alanında yatırım hizmetlerine ilişkin 2004/39/EC sayılı Direktifte tanımlanan yatırım firmaları, paylarını pazarlayan kolektif yatırım kuruluşları, sigorta aracıları ve AB içinde veya dışında şirket merkezleri olan yukarıdaki kuruluşların AB içindeki şubeleri finansal kurum kapsamında değerlendirilmektedir.

Üye ülkeler, yukarıda belirtilen yükümlü gruplarında yer almamakla birlikte, karapara aklama ve terörizmin finansmanı amacıyla kullanılma ihtimali bulunan faaliyetleri yürüten teşebbüslere de Direktif hükümlerinin kısmen veya tamamen uygulanmasını sağlamakta yükümlüdür. Ayrıca, karapara aklanması ve terörizmin finansmanını önlemek amacıyla bu Direktifte yer alan hükümlerden daha sıkı tedbirler yürürlüğe koyabilirler.

MÜŞTERİYİ TANIMA KURALI (Customer Due Diligence)

Genel Hükümler

Üye ülkeler, kredi kuruluşları ve finansal kurumların isimsiz hesap açmasını yasaklarlar. Direktif kapsamındaki kişi ve kuruluşlar, aşağıdaki durumlarda müşteri tanıma kuralını uygulamak durumundadır.

- Ödünç işlemleri (tüketici kredileri, mortgage, faktoring ve forfeiting),
- Finansal kiralama,
- Para ya da kıymet transferi,
- Ödeme araçları ve belgelerinin verilmesi ve yönetimi (kredi kartları, seyahat çekleri ve banka çekleri),
- Garanti ve teminatlar,
- Kendisi veya müşteriler hesabına alım satım,
 - Para piyasası araçları (çek, senet, mevduat sertifikası vb.)
 - Döviz
 - Finansal vadeli işlem ve opsiyonlar
 - Kur ve faiz oranı enstrümanları
 - Devredilebilen menkul kıymetler,
- Menkul kıymet ihraçlarına katılım ve bu ihraçlarla ilgili hizmetler,
- Şirketlere sermaye yapısı, endüstriyel strateji ve bağlantılı konularda danışmanlık hizmetleri

- İş ilişkisi kurulurken, (Madde 7a)
- Bir defada, ya da bağlantılı olduğu anlaşılan birkaç defada yapılan 15.000 Avro veya üstündeki işlemlerde, (Madde 7b)
- Herhangi bir muafiyet, istisna ve eşiğe bakılmaksızın, karapara aklama ve terörizmin finansmanı konusunda şüphe duydukları işlemlerde, (Madde 7c)
- Daha önce elde edilen müşteri kimliklerine ilişkin verilerin yeterliliği ve doğruluğundan şüphe duyduklarında. (Madde 7d)

Müşteri tanıma kuralının gerektirdiği tedbirler şunlardır: (Madde 8)

- Kimlik tespiti yapmak ve kimlik bilgilerini güvenilir, geçerli belge, veri ya da bilgiler kullanarak teyit etmek,
- İşlemlerin lehdarının kim olduğunu belirlemek için risk bazlı uygun önlemleri almak, tüzel kişiler ve benzeri hukuk yapılarında mülkiyetin kime ait olduğunu ve bunların kontrolünün kimlerin elinde olduğunu belirlemek,
- Yapılacak işlemin türü ve gerçekleştirme amacı hakkında bilgi edinmek,
- Yapılan işlemin, finansal kuruluşun müşterisinin işine, risk profiline, alışkanlıklarına ve gereken durumlarda fon kaynaklarına dair bilgilerle uyumlu olmasını sağlamak için müşteriye izlemeyi, iş ilişkisi ve işlem süresince sürdürmek.

Finansal kuruluşlar, müşteri tanıma kuralına ilişkin bu tedbirleri uygulamakla birlikte, bu tedbirlerin kapsamı bakımından müşterinin iş ilişkilerine veya işlem türüne bağlı olarak belirli risk standartları tespit edebilirler.

Üye ülkeler, iş ilişkisi kurulmadan veya işlem gerçekleşmeden önce müşteri veya lehdarın kimliğini tespit etmek zorundadır (Madde 9-1). Bunun istisnası olarak üye ülkeler, karapara aklama ve terörizmin finansmanı riskinin yüksek olmadığı ve iş ilişkisinin normal akışının kesilmemesi gereken durumlarda, kimlik bilgilerini teyit işlemlerinin iş ilişkisi kurulurken yapılmasına karar verebilirler. Bu durumda, ilk ilişki kurulduktan sonra uygun olan en kısa zamanda kimlik teyidine ilişkin prosedürler tamamlanır.

Üye ülkeler,

- Kimlik tespitinin yapılamadığı,
- Lehdarın belirlenemediği,
- Yapılacak işlemin türü ve amacı hakkında bilgi edinilemediği,

durumlarda, banka hesabından işlem yapılmamasına, iş ilişkisinin kurulmamasına, işlemin gerçekleştirilmemesine veya iş ilişkisinin sona erdirilmesine karar verilmesine yönelik düzenlemeleri yapmalıdır. Ayrıca mali istihbarat birimine konuya ilişkin raporlama yapılmalıdır. Ancak noterler, avukat-

lar, hesap uzmanları, bağımsız denetçiler ve vergi danışmanları için müşterilerinin temsilinin veya savunmasının gerçekleştirilmesi, adli takibatın veya soruşturma gerektiren hukuksal bir pozisyonun varlığı söz konusuysa bu hüküm uygulanmaz.

Üye ülkeler, bu Direktif kapsamındaki kişi ve kuruluşların müşteri tanıma kuralı yükümlülüklerinin, sadece yeni müşterilere değil, mevcut müşterilere de uygulanmasını sağlarlar.

Basitleştirilmiş Müşteriyi Tanıma Kuralı

Müşteri tanıma kuralına ilişkin genel esas, kurala ilişkin tüm tedbirleri uygulamaktır. Bununla birlikte karapara aklama ve terörizmin finansmanı riskinin düşük olduğu, müşteri ve lehdarın kimliklerine ilişkin bilginin aleni olarak kullanılır durumda olduğu veya yeterli kontrollerin başka sistemler tarafından gerçekleştirildiği durumlar söz konusu olabilmektedir. Bu gibi durumlarda üye ülkeler, basitleştirilmiş müşteri tanıma kurallarının uygulanmasına karar verebilmektedirler. Basitleştirilmiş müşteri tanıma kuralı önlemleri, karapara aklama veya terörizmin finansmanı riskinin yüksek olduğu durumlarda uygulanmaz. Hangi durumlarda basitleştirilmiş kuralın uygulanacağı aşağıda açıklanmaktadır.

- Müşterinin Direktifte tanımlanan kredi kuruluşu veya finansal kuruluş olması veya üçüncü bir ülkede yerleşik kredi kuruluşu veya finansal kuruluş olması durumunda,
- 2004/39/EC sayılı Direktif kapsamında hisse senetleri bir veya daha fazla üye ülkenin orga-

nize piyasalarında işlem gören şirketler ve AB düzenlemelerine göre açıklama yükümlülüğü bulunan üçüncü ülkelerin kote şirketleri,

- Noterler ve avukatlar tarafından tutulan havuz hesapların lehdarları, (Ancak lehdarın kimliği talep edilmesi halinde verilebilecek durumda olmalıdır.)
- Yerel kamu otoriteleri,

Direktifin 7. maddesinin a, b ve d fıkraları ile 8. ve 9(1)'de belirtilen yükümlülüklerle tabi tutulmayabilirler. Yukarıdaki durumlara ilişkin olarak Direktif kapsamındaki kişi ve kuruluşlar, müşterilerin istisna kapsamında olup olmadığını gösterecek yeterli bilgiye sahip olmalıdır.

Takviyeli Müşteriyi Tanıma Kuralı

Üye ülkeler, Direktif kapsamındaki kişi ve kuruluşların, risk bazlı olarak, Direktifte yer alan müşteri tanıma kuralına ek olarak başka önlemler almasını

sağlamalıdır. Aşağıda belirtilen durumlarda ve karapara aklama ve terörizmin finansmanı riskinin yüksek olduğu diğer durumlarda takviyeli müşteri tanıma kuralı tedbirleri uygulanır.

- Üye ülkeler, bu Direktifte belirtilen kişi ve kurumların yüz yüze olmayan işlemlerinde, müşteriyle iş ilişkisine girerken karapara aklama ve terörizmin finansmanına yönelik yüksek riske karşı gerekli düzenlemenin yapılmasını sağlarlar. Yükümlü grupları, ek belgeler, onları doğrulayıcı ilave önlemler ya da bu Direktif kapsamındaki bir kuruluştan doğrulayıcı belgeler isteme, bir kredi kuruluşu nezdinde müşteri adına açılmış bir hesapla yapılmış işlemlerin ilk ödemesini talep etme gibi yöntemlerle müşteri kimlik bilgilerini teyit ederler.

- Üye ülkeler, üçüncü ülkelerle sınır ötesi muhabir banka ilişkilerinde, muhatap kuruma ilişkin aşağıdaki bilgileri edinir.

- Muhatap kurumun iş konusu, itibarı, üzerindeki denetimin yeterliliği konusunda kamuya açık bilgilerden yararlanarak sağlıklı bilgi edinmek,
- Muhatap kurumun karapara aklama ve terörizmin finansmanına dair kontrollerini değerlendirmek,
- Yeni muhabir ilişkilere girmeden önce üst düzey yöneticinin onayını almak,
- Her kurumun karşılıklı sorumluluklarını belirlemek,
- Muhabir hesaplarla ilgili olarak, bankanın, müşterinin kimlik bilgilerini teyit ettiği ve muhabir bankanın hesaplarına doğrudan ulaşabilen müşterilere ait dikkat yükümlülüğünün yerine getirildiği ve talep üzerine ilgili müşterinin kimlik bilgilerinin muhabir bankaya sunulabileceği konusunda emin olmak,

- Üye ülkeler, diğer bir üye ülke veya üçüncü bir ülkede ikamet eden politik nüfuz sahibi kişilerle (politically exposed persons-PEPs) ilgili olarak bu Direktif kapsamındaki kişi ve kuruluşların aşağıda belirtilen şartları yerine getirmesini isterler. Direktife göre PEPs, üst düzey bir kamu görevi ile görevlendirilmiş kamu görevlileri-

ni ifade etmektedir. Ayrıca bu kişilerin aile bireyleri ve yakın ilişki içinde bulundukları kişiler de bu kapsamda ele alınmaktadır.

- Müşterinin siyasi nüfuz sahibi bir kişi olup olmadığının belirlenmesi için uygun risk yönetimi sistemi geliştirilmeli,
 - Bu tür müşterilerle iş ilişkisi kurulurken üst düzey yöneticinin onayı alınmalı,
 - Fonların kaynağının tespiti için gerekli tedbirler alınmalı,
 - İş ilişkisinin sürekli gözetimi sağlanmalı.
- Üye ülkeler, kredi kuruluşlarının tabela bir bankayla (shell bank) muhabir bankacılık ilişkisine girmesini veya sürdürmesini yasaklarlar. Aynı zamanda, kendi hesaplarını paravan bir bankaya kullandıran başka bir bankayla iş ilişkisine girmeme konusunda gerekli önlemleri alırlar.

Üye ülkeler, bu Direktif kapsamındaki kişi ve kuruluşların, kimlik bilgilerini gizlemeye imkân veren karapara aklama ve terörizmin finansmanı tehlikesine karşı özel dikkat göstermeli, bu imkânların karapara aklama ve terörizmin finansmanı amacıyla kullanılmasını önlemek için gerekli tedbirleri almalıdırlar.

ŞÜPHELİ İŞLEM BİLDİRİMLERİ

Genel Hükümler

Direktif kapsamındaki kişi ve kuruluşlar, karapara aklanması ve terörizmin finansmanı ile ilgili olması muhtemel, görünürde yasal ve ekonomik amacı olmayan karmaşık, olağandışı, büyük ölçekli işlemlere özel önem göstermek durumundadırlar.

Her üye ülke, karapara aklama ve terörizmin finansmanı ile etkin olarak mücadele edecek mali istihbarat birimi (financial intelligence unit-FIU) kurmak zorundadır.

Mali istihbarat birimi, potansiyel karapara aklama ve terörizmin finansmanına dair bilgileri alan, yetki verildiyse talep eden, analiz eden ve dağıtan merkezi birim olarak faaliyet gösterir. Fonksiyonlarını

yeterince yerine getirebilmek için gerekli finansal, idari ve icrai bilgilere doğrudan veya dolaylı olarak zamanında erişebilmelidirler.

- Üye ülkeler, bu Direktif kapsamındaki kişi ve kuruluşlar ile çalışanlar ve yöneticilerinin,
- karapara aklama ve terörizmin finansmanının göstergesi olabilecek herhangi bir olaydan şüpheyi gerektirecek geçerli bir nedenin bulunması halinde mali istihbarat birimini haberdar ederek,
 - uygulanan mevzuatla belirlenen yöntemle göre gerekli tüm bilgileri talep üzerine mali istihbarat birimine vererek,
- mali istihbarat birimleriyle tam bir işbirliği içinde çalışmalarını temin etmelidir.

Söz konusu bilgiler, bilgiyi veren kişi veya kuruluşun bulunduğu yerdeki mali istihbarat birimine verilmelidir. Bu bilgileri Direktif kapsamındaki kişi ve kuruluşların belirlediği kişiler vermelidir.

Üye ülkeler noterler, avukatlar, hesap uzmanları, bağımsız denetçiler, vergi danışmanları söz konusu olduğunda, ilgili meslek gruplarının özdüzenleme yapmakla görevli kuruluşlarını şüpheli işlem bildirimlerini almakla görevlendirebilir. Noterler, avukatlar, hesap uzmanları, bağımsız denetçiler ve vergi danışmanları, bir müşterinin adli tahkikatı sırasında, veya müşterinin savunulması veya temsil edilmesi görevlerini icra ederken, tahkikat öncesinde, sırasında veya sonrasında, müşterilerinden aldıkları veya hakkında edindikleri bilgiler için bildirim yükümlülüğü dışında tutulabileceklerdir.

Üye ülkeler, Direktif kapsamındaki kişi ve kuruluşların, karapara aklama veya terörizmin finansmanı ile bağlantılı olduklarını bildikleri veya şüphelendikleri işlemlerin, mali istihbarat birimine bildirim yapıncaya kadar gerçekleştirilmemesini sağlamalıdır. Üye ülke iç hukukuna göre bu işlemlerin hiç yapılmaması kararlaştırılabilir. İşlemleri gerçekleştirmekten kaçınılması durumunda, bu işlemten yararlananların kovuşturulmasının önleneyeceği ihtimali bulunuyorsa, ilgili yükümlü, işlemi gerçekleştirmez mali istihbarat birimini bilgilendirmek zorundadır.

Yetkililer tarafından, Direktif kapsamındaki kişi ve kurumlarda yürütülen denetimler sırasında karapara aklama veya terörizmin finansmanına yönelik bir fiil fark edildiğinde, mali istihbarat birimi derhal bilgilendirilmelidir. Mali piyasaları denetlemekle görevli yetkililer de, karapara aklamaya veya terörizmin finansmanına ilişkin kanıt teşkil edecek fiil ortaya çıktığında, bu durumdan mali istihbarat birimini haberdar etmelidir.

Direktif kapsamındaki bir kişi veya kuruluş tarafından ya da bu tür bir kuruluşun çalışanı veya yöneticisi tarafından mali istihbarat birimlerine şüpheli işlem konusunda iyi niyetle yapılan bildirimler, sözleşme ve yasalarla ile düzenlenen sır saklama yükümlülüğünün ihlali anlamına gelmez. Söz konusu yükümlü gruplarını ve bunların çalışanlarını herhangi bir yükümlülük altında bırakmaz. Direktif kapsamında kişi ve kuruluşlar, şüpheli işlem bildiriminde bulunan çalışanların korunmasına yönelik uygun önlemleri almalıdır.

Direktif kapsamındaki kişi ve kuruluşlar, bunların yöneticileri ve çalışanları, müşterilerine ve üçüncü şahıslara, finansal istihbarat birimine bildirimde bulunulduğu veya karapara aklama veya terörizmin finansmanı ile ilgili soruşturma yürütüldüğünü açıklayamazlar.

Kayıtların Saklanması

Direktif kapsamındaki kişi ve kuruluşlar, muhtemel bir karapara aklama veya terörizmin finansmanı soruşturması veya analizinde kullanılmak üzere aşağıdaki belge ve bilgileri ulusal hukuklarına göre saklamalıdır.

- Kimlik tespiti durumunda, kimliği kanıtlayan belgenin örneği, müşteri ile ilişki sona erdikten sonra en az beş yıl süreyle saklanmalıdır.
- İşlemler ve iş ilişkisi ile ilgili olarak, uygulanan ulusal hukuka göre mahkeme tutanaklarına geçebilecek orjinal belge ve kayıtlar işlemin gerçekleşmesinden veya iş ilişkisinin sona ermesinden itibaren en az beş yıl süreyle saklanır.

UYGULAMAYA İLİŞKİN ÖNLEMLER

Üye ülkeler, bu Direktifte belirtilen kişi ve kuruluşların müşteri tanıma kuralı, raporlama, iç kontrol, risk yönetimi ve tespiti, mevzuata uyum yönetimi ve karapara veya terörizmin finansmanı ile ilgili faaliyetleri önlemek için haberleşme sistemi kurulması konularında uygun politika ve prosedürler oluşturmalarını sağlamalıdır. Direktif kapsamındaki

kredi kuruluşlarının ve finansal kurumların şubeleri ve hisse çoğunluğuna sahip oldukları iştirakleri de bu politika ve prosedürleri uygulamakla yükümlüdür.

Üye ülkeler, yükümlü gruplarının çalışanlarının bu düzenlemeler hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlayacak uygun önlemleri almalarını sağlarlar. Bu önlemler, karapara aklama veya terörizmin finansmanı ile ilgili işlemleri ayırt etmelerini sağlayacak sürekli eğitim programlarına katılmaları ve bu gibi durumlarda yapılacakları da kapsamalıdır.

Direktif kapsamında yer alan kredi kuruluşları ve finansal kurumlar dışındaki yükümlüler, mesleki faaliyetlerini bir tüzel kişinin çalışanı olarak sürdürüyorlarsa, yukarıda belirtilen yükümlülükler, gerçek kişiden ziyade tüzel kişiye uygulanır.

Üye ülkeler, Direktifte belirtilen kişi ve kuruluşların, karapara aklama ve terörizmin finansmanı yöntemleri ve şüpheli işlemleri ayırt etme konularında bilgilerini güncelleştirmeyi sağlamalıdır.

Üye ülkeler, yükümlü gruplarının bu Direktifte yer alan düzenlemeleri ihlal etmeleri halinde, uygulanan yaptırımları belirlemelidir. Bu yaptırımlar etkili, uygun ve caydırıcı olmalıdır.

Üye ülkeler ulusal hukuklarında, kredi kuruluşları ve finansal kurumların yükümlülüklerini ihlali durumunda uygun idari tedbirler ve cezalar belirlemelidir. Bu tedbir ve cezalar etkili, orantılı ve caydırıcı olmalıdır.

SONUÇ

Toplumda işlenen suçlar genel olarak belirli kişi ve grupları etkilemektedir. Ancak suç gelirlerinin aklanmasına yönelik faaliyetler, finansal, siyasal, hukusal ve toplumsal alanlarda önemli etkiler yaratmaktadır.

Son dönemlerde daha önceki yıllarla kıyaslanmayacak ölçüde hızlanan teknolojik gelişmeler ve finansal sistemlerin küreselleşmesi, suçların da uluslararası alana taşınmasına yol açmıştır. Bu nedenle suç gelirlerinin aklanması ile mücadelede sadece ulusal düzeyde girişimler yeterli olmamakta, etkin bir mücadele için uluslararası işbirliği zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu zorunluluğun bir sonucu olarak kurulan FATF, suç gelirlerinin aklanması ile mücadelede, üye ülkeler arasında mevzuat ve uygulamaya ilişkin uyumun sağlanması konusunda önemli adımlar atmıştır.

Avrupa Birliği de uluslararası gelişmeler doğrultusunda müktesebatında değişiklikler yapma ihtiyacı duymuş ve yukarıda ana noktaları ile özetlemeye çalıştığımız 2005/60/EC sayılı Direktifi düzenlemiştir.

Direktifle getirilen en önemli yeniliklerden biri kapsama ilişkindir. Önceki bölümlerde izah edildiği üzere, Direktifin kapsamı karapara aklamanın önlenmesi yanında terörizmin finansmanı ile mücadeleyi de içermektedir. Öte yandan Direktif ile özellikle müşteri tanıma kuralına ilişkin risk temelli yaklaşım benimsenmiştir. Karapara aklama ve terörizmin finansmanı riskinin seviyesine göre, basitleştirilmiş veya ağırlaştırılmış müşteriyi tanıma kuralı önlemleri geliştirilmiştir.

Ülkemiz, gerek FATF'nin bir üyesi olarak, gerekse AB Müktesebatına uyum çalışmaları kapsamında, suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesi mevzuatına ilişkin bir takım düzenlemeleri yürürlüğe koymuştur. Bu çerçevede ilk olarak 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren Türk Ceza Kanunu ile aklama suçunun öncül suçunu oluşturan, bir başka ifadeyle geliri oluşturan suçlar yeniden belirlenmiştir. Söz konusu Kanun ile ülkemiz sisteminde aklama suçunun konusunu oluşturan öncül suçlar, alt sınırı bir yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren suçlar olarak belirlenmiştir. Daha önceki düzenlemelerimizde, hangi suçların aklama suçunun öncül suçunu oluşturduğu, tek tek sayılma yöntemiyle belirlenirken, 2005 yılında yürürlüğe giren yeni Ceza Kanunu ile bu sistem terk edilerek bir yıllık hapis cezası eşik olarak kabul edilmiştir. Böylece, bu süre veya bu süreyi aşan ceza gerektiren suçların tümü, aklama suçunun öncül suç olarak kabul edilmiştir.

Bunun akabinde, 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun 18 Ekim 2006 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu düzenlemenin amacı, FATF'nin yayımladığı ve 2003 yılında revize edilen 40 Tavsiye Kararı ve AB düzenlemesi ile uyumu sağlamaktır. Zira Tavsiye Kararlarında yapılan değişikliklerle ve çalışmamızın konusunu oluşturan AB Direktifinin yürürlüğe girmesiyle, 4208 sayılı Karapara Aklamanın Önlenmesine İlişkin Kanun

yetersiz hale gelmiştir.

Gerek mevzuatımız, gerek konuya ilişkin uluslararası düzenlemeler dikkate alındığında, aracı kurumlar ve portföy yönetim şirketleri, yatırım fonları, yatırım ortaklıkları, yatırım danışmanlığı faaliyeti içinde bulunan sermaye piyasası kurumları yükümlü grupları arasındadır. Bu nedenle söz konusu mevzuat değişiklikleri piyasa kurumlarını önemli ölçüde etkilemektedir.

Sermaye Piyasası Verileri

Yurtiçi Tasarrufların Dağılımı				
Milyon YTL	2005	2006	03/2007	%Δ
Sabit Getirili Menkul Kıymetler	104.729	103.051	107.191	4,0%
Mevduat	226.091	276.925	285.575	3,1%
Hisse Senedi*	67.530	72.831	81.938	12,5%
TOPLAM	398.350	452.807	474.704	4,8%
Tahmini Altın Stoku	131.682	170.383	176.144	3,4%
Milyar \$				
Sabit Getirili Menkul Kıymetler	78,1	73,6	77,7	5,6%
Mevduat	168,5	197,0	206,9	5,0%
Hisse Senedi*	50,3	51,8	59,4	14,6%
TOPLAM	296,9	322,4	344,0	6,7%
Tahmini Altın Stoku	98,1	121,1	127,6	5,4%

*: Halka açık kısmın piyasa değeri.

Menkul Kıymet Stokları				
Milyon YTL	2005	2006	03/2007	%Δ
Hisse Senedi*	31.916	40.926	43.485	6,3%
Hazine Bonosu/Devlet Tahvili	244.782	251.470	263.724	4,9%
Diğer	3.991	3.903	3.890	-0,3%
Toplam	280.689	296.299	311.099	5,0%
Milyar \$				
Hisse Senedi*	23,8	29,0	31,5	8,7%
HB/DT	182,4	178,0	191,1	7,3%
Diğer	3,0	2,8	2,8	2,0%
Toplam	209,2	209,8	225,4	7,5%

*: Toplam nominal değer.

Halka Açık Şirketlerin Piyasa Değeri				
	2005	2006	27/04/2007	%Δ
Milyon YTL	218.318	230.038	273.680	19,0%
Milyon \$	162.814	163.775	205.681	25,6%
Halka Açık Kısmın Piyasa Değeri (Milyon \$)	50.328	51.815	63.101	21,8%
Ortalama Halka Açıklık Oranı	30,9%	31,6%	30,7%	A.D.

Halka Açık Şirket Sayısı				
	2005	2006	27/04/2007	%Δ
İMKB'de Kote Şirketler	306	322	322	0,0%
İMKB'de İşlem Gören Şirketler	306	322	322	0,0%

Birincil Halka Arzlar				
	2005	2006	27/04/2007	%Δ
Toplam Hacim (Milyon \$)	1.802,9	949,3	328,0	A.D.
Şirket Sayısı	11	19	2	A.D.

Halka Açık Şirket Karlılığı				
	2003	2004	2005	%Δ
Kar Eden Şirket Sayısı	221	221	227	2,7%
Zarar Eden Şirket Sayısı	64	90	81	-10,0%
Kar Edenlerin Toplam Karı (Bin YTL)	6.499.432	12.117.271	14.055.645	16,0%
Zarar Edenlerin Toplam Zararı (Bin YTL)	-468.071	-908.564	-3.972.658	337,2%
Toplam Kar/Zarar (Bin YTL)	6.031.361	11.208.707	10.082.986	-10,0%
Kar Edenlerin Toplam Karı (Milyon \$)	4.480	8.521	10.483	23,0%
Zarar Edenlerin Toplam Zararı (Milyon \$)	-314	-639	-2.963	363,8%
Toplam Kar/Zarar (Milyon \$)	4.166	7.882	7.520	-4,6%

Kurumsal Yatırımcı Portföy Büyüklüğü				
Milyon \$	2005	2006	27/04/2007	%Δ
A Tipi Yatırım Fonları	786	599	550	-8,2%
B Tipi Yatırım Fonları	20.977	15.701	16.548	5,4%
Emeklilik Yatırım Fonları	913	2.048	2.477	21,0%
Borsa Yatırım Fonları	40	88	83	-6,6%
Yatırım Ortaklıkları	360	280	1.901	578,5%
Gayrimenkul Yat.Ort.	1.864	1.487	276	-81,4%
Risk Sermayesi Yat.Ort.	69	68	73	7,0%
Toplam	25.010	20.271	21.908	8,1%
Kurumsal Yatırımcı/GSMH	8,3%	5,0%	5,2%	A.D.

Yatırımcı Sayısı	2003	2004	2005	%Δ
Açık Hesap Sayısı	2.077.742	2.177.516	2.390.687	9,8%
Bakiyeli Hesap Sayısı	1.106.752	1.072.663	1.004.551	-6,3%
Bakiyeli Hesap/Toplam Nüfus	1,6%	1,5%	1,4%	A.D.

Yabancı Yatırımcı İşlemleri Milyon \$	2005	2006	03/2007	%Δ
Saklama Bakiyeleri	33.812	35.083	42.761	A.D.
İşlem Hacimleri	83.275	88.519	24.999	A.D.
Net Alışları	3.989	1.144	-2.127	A.D.

TSPAKB Üyeleri	2005	2006	27/04/2007	%Δ
Aracı Kurumlar	108	106	104	-1,9%
Bankalar	41	40	40	0,0%
Toplam	149	146	144	-1,4%

Aracı Kuruluşların İşlem Hacimleri Milyar \$	2005	2006	03/2007	%Δ
Hisse Senedi Piyasasında				
Aracı Kurum	403	454	124	A.D.
Tahvil/Bono Piyasasında				
Aracı Kurum	708	744	161	A.D.
Banka	3.163	3.344	721	A.D.
Tahvil/Bono Piyasası Toplam	3.871	4.088	882	A.D.
Toplam İşlem Hacmi	4.273	4.542	1.006	A.D.

Aracı Kurumlarla İlgili Veriler Milyon \$	2004*	2005	09/2006	%Δ
Aktif Toplamı	877,7	1.910,5	1.938,2	1,4%
Özsermaye Toplamı	676,3	1.118,5	1.045,7	-6,5%
Net Komisyon Gelirleri	273,8	365,6	272,5	A.D.
Esas Faaliyet Karı	61,9	225,7	124,9	A.D.
Net Kar	56,7	203,7	131,5	A.D.
Personel Sayısı	5.906	5.916	5.995	1,3%
Şubeler	224	234	244	4,3%
İrtibat Bürosu	67	69	66	-4,3%
Acente Şubeleri	4.450	4.406	4.333	-1,7%

*Enflasyon ve Konsolide Enflasyon Muhasebesi esasına göre mali tablo hazırlayan 94 kurumun verileri.

İMKB-100 Endeksi ve İşlem Hacmi	2005	2006	27/04/2007	%Δ
İMKB-100	39.778	39.117	46.861	19,8%
İMKB-100 - En Yüksek	40.012	48.192	48.570	0,8%
İMKB-100 - En Düşük	22.888	31.492	36.344	15,4%
Günlük Ort.İşlem Hacmi (Milyon \$)	794	919	1.040	13,2%

Yurtdışı Borsa Endeksleri	2005	2006	27/04/2007	%Δ
Almanya DAX	5.438	6.653	7.416	11,5%
Fransa CAC 40	4.714	5.544	5.931	7,0%
Nasdaq 100	1.663	1.788	1.903	6,4%
S&P 500	1.249	1.425	1.492	4,7%
İngiltere FTSE 100	5.619	6.221	6.434	3,4%
Hong Kong Hang Seng	14.876	19.965	20.567	3,0%
Japonya Nikkei 225	16.111	17.226	17.400	1,0%

A.D.: Anlamlı değil

Haftalık olarak güncellenen Sermaye Piyasası Özet Verileri Tablosuna www.tspakb.org.tr adresindeki internet sitemizden ulaşabilirsiniz.

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği (TSPAKB), aracı kuruluşların üye olduğu, kamu tüzel kişiliğini haiz özdüzenleyici bir meslek kuruluşudur.

Birliğin 104 aracı kurum ve 40 banka olmak üzere toplam 144 üyesi vardır.

Misyonumuz;

Çalışanları en üst derecede mesleki bilgi ile donatılmış, etik değerlere bağlı, rekabeti yatırımcılara daha kaliteli ürün ve hizmet sunumu şeklinde algılayan ve saygınlığına önem veren bir meslek mensupları kitlesi oluşturmak; sermaye piyasasını geliştirmek ve bu yolla ülkenin kalkınmasına katkıda bulunmaktır.

TSPAKB Adına İmtiyaz Sahibi

T. Metin Ayışık
Başkan

Genel Yayın Yönetmeni

İlkay Arıkan
Genel Sekreter

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Alparslan Budak
Genel Sekreter Yardımcısı

Yayın Türü: Yaygın, süreli

sermaye piyasasında **gündem**, TSPAKB'nin aylık iletişim organıdır. Para ile satılmaz.

TSPAKB

Büyükdere Caddesi No:173

1. Levent Plaza Kat:4

1. Levent 34394 İstanbul

Tel:212-280 85 67 Faks:212-280 85 89

www.tspakb.org.tr

tspakb@tspakb.org.tr

Basım: Printcenter

Eski Büyükdere Cad.

Cem Sultan Sok. No:2A

4. Levent 34416 İstanbul

Tel:212-282 41 90

9 77 13048 15543 9

Bu bülten Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği (TSPAKB) tarafından bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu bültende yer alan her türlü bilgi, değerlendirme, yorum ve istatistiki değerler hazırlandığı tarih itibarıyla güvenilirliğine inanılan kaynaklardan elde edilerek derlenmiştir. Bilgilerin hata ve eksikliğinden ve ticari amaçla kullanılmasından doğabilecek zararlardan TSPAKB hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Bu bültende yer alan bilgiler kaynak gösterilmek şartıyla izinsiz yayınlanabilir.